

Імпресіонізм

□ **Дивізіонізм** — метод живопису, заснований на розкладанні складного колірною тону на чисті кольори, які наносили на полотно окремими мазками.

□ **Імпресіонізм** (фр. *impression* — враження) — стиль останньої третини ХІХ — поч. ХХ ст., представники якого прагнули природно й невимушено відобразити навколишній світ у його мінливості, передаючи свої враження.

□ **Пленер** (фр. *plein air* — вільне повітря) — передача в картині змін кольору, зумовленого дією сонячного світла під час роботи художника на відкритому повітрі.

□ **Постімпресіонізм** (фр. postimpressionisme, лат. post— після, тобто після імпресіонізму) — збірна назва кількох напрямів французького мистецтва кінця XIX ст., що виникли слідом за імпресіонізмом, зокрема неоімпресіонізм.

□ **Пуантилізм** (фр. pointillisme — крапка) — живописна техніка — нанесення фарб на полотно у вигляді маленьких точок або квадратів, які під час сприйняття картини з певної відстані оптично зливаються.

□ В останній третині XIX ст. у Франції виник імпресіонізм. Він завершив реалістичну традицію і відкрив інноваційну епоху модернізму. Новий стиль ознаменував народження нового живопису, «зітканого з кольору, світла й повітря».

□ Цікава історія походження назви стилю. Літопис імпресіонізму починається з першої художньої виставки, що відбулася на бульварі Капуцинок у Парижі в майстерні фотографа Надара (1874).

□ Невдовзі після цієї події в одному гумористичному виданні вийшла стаття з назвою «Виставка імпресіоністів», згодом ще одна — «Виставка бунтівників».

Критика й публіка різко демонстрували негативні оцінки й іронічно відгукувалися про представлені роботи, особливо про картину К. Моне «Імпресія. Схід сонця». Художникам дорікали в «незавершеності» і «неохайності» живопису, відсутності смаку. З того часу їх стали називати «імпресіоністами».

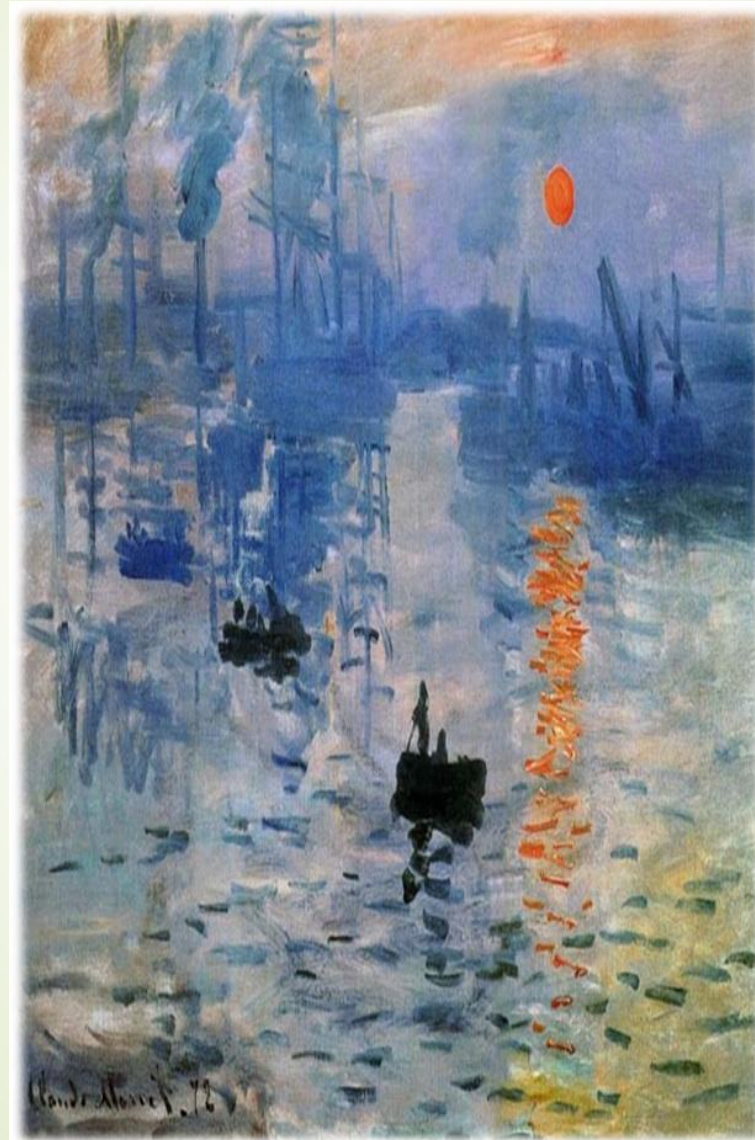

Клод Моне

-
- Що ж так вразило сучасників, які осуджували імпресіоністів?
 - Спочатку нове бачення сформувалося в пейзажі. Знаковим твором вважають вищезгадану картину Клода Моне (1840-1926)

Клод Моне. Імпресія. Схід Сонця

Клод Моне. Картини із серії «Руанський собор»

Водяні лілеї

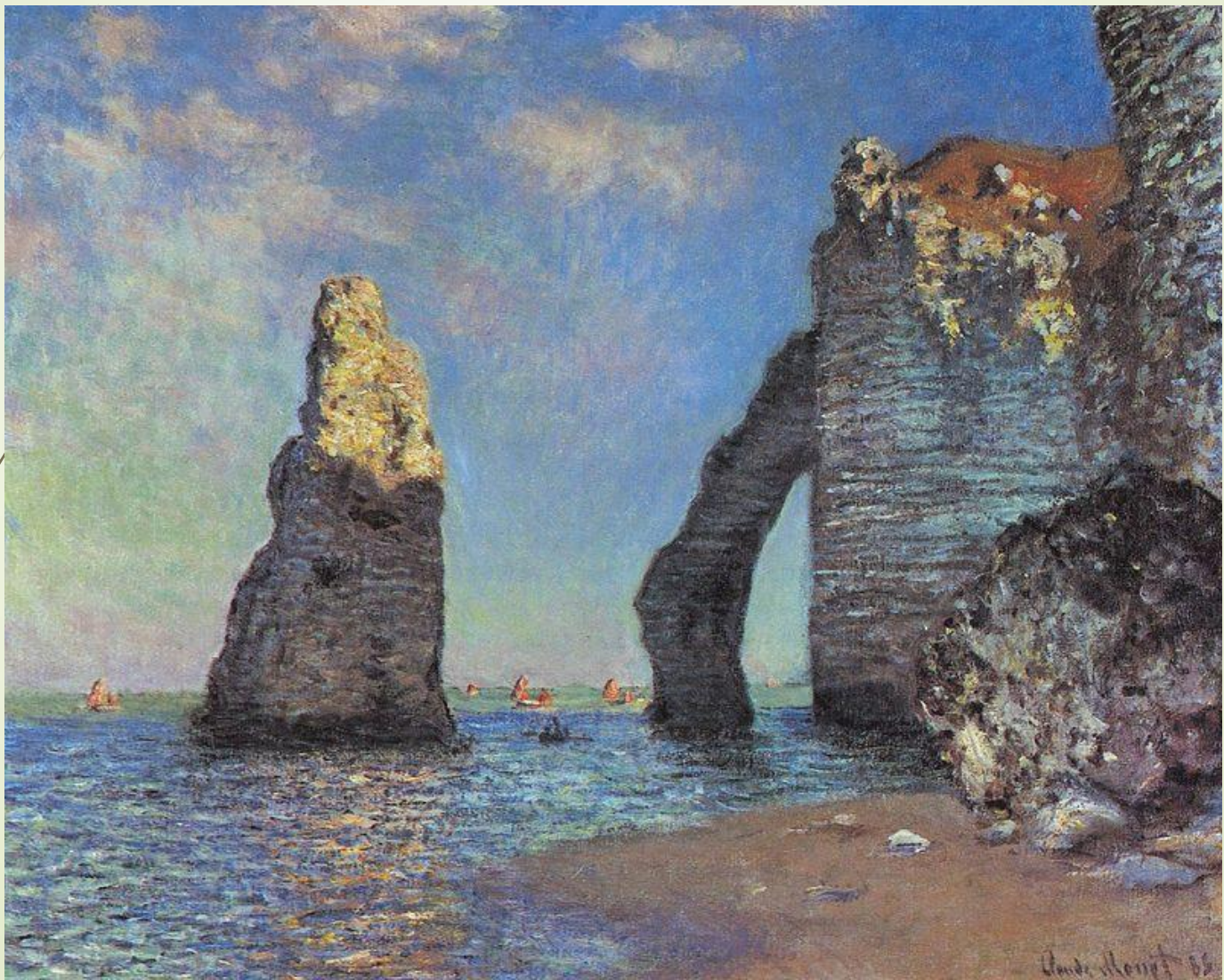
Весна, 1872

Жінка з парасолькою

Скелі в Етреті, 1885

Тополі на сонці, 1887

Художники писали свої картини переважно на пленері. Також вони використовували чисті кольори, часто контрастні (наприклад, червоний і зелений або оранжевий і блакитний), та багато відтінків. Змінилася й техніка. Чисті фарби накладали дрібними мазками роздільно, не змішуючи на палітрі. Контури неначе розчинялися в повітряному просторі.

□ Імпресіоністи фіксували ніби випадково вихоплені моменти життя городян: сценки на вулицях, у театрі, під час відпочинку в парку. Отже, поряд із пейзажем став улюбленим побутовий жанр, нерідко змішаний із портретом. Сміливі композиційні рішення, несподівані ракурси надавали картинам фрагментарності, адже світ відображався таким, яким він є — мінливим.

□ Імпресіоністи вперше відтворили на полотні панораму життя міста. Серію картин Каміля Піссарро (1830-1903) присвячено бульвару Монмартр у Парижі, який полонив майстра нескінченним рухом. Художник зображував його в ранковому серпанку, у вечірніх сутінках і навіть у світлі зірок.

Каміль Піссарро. Бульвар Монмартр

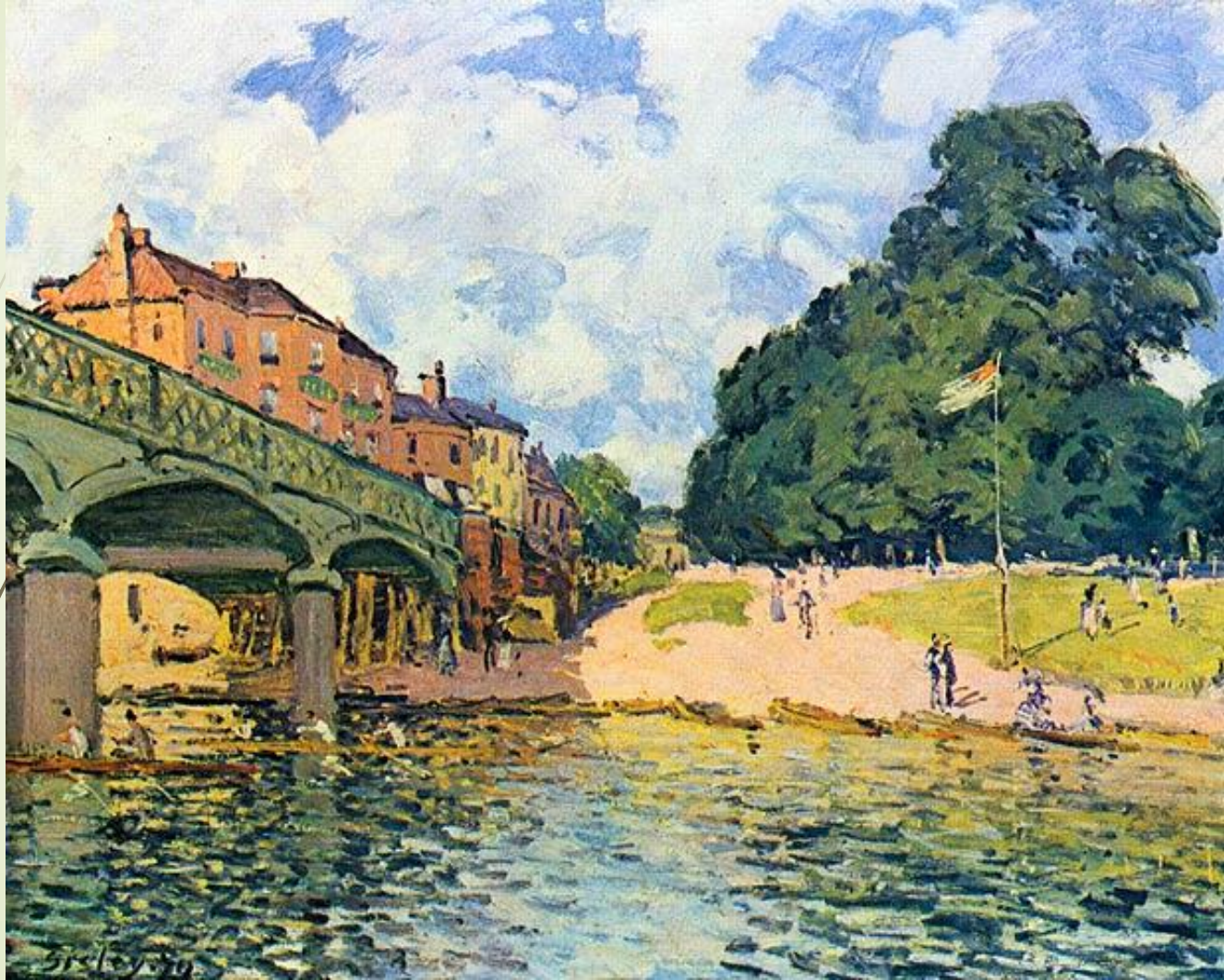

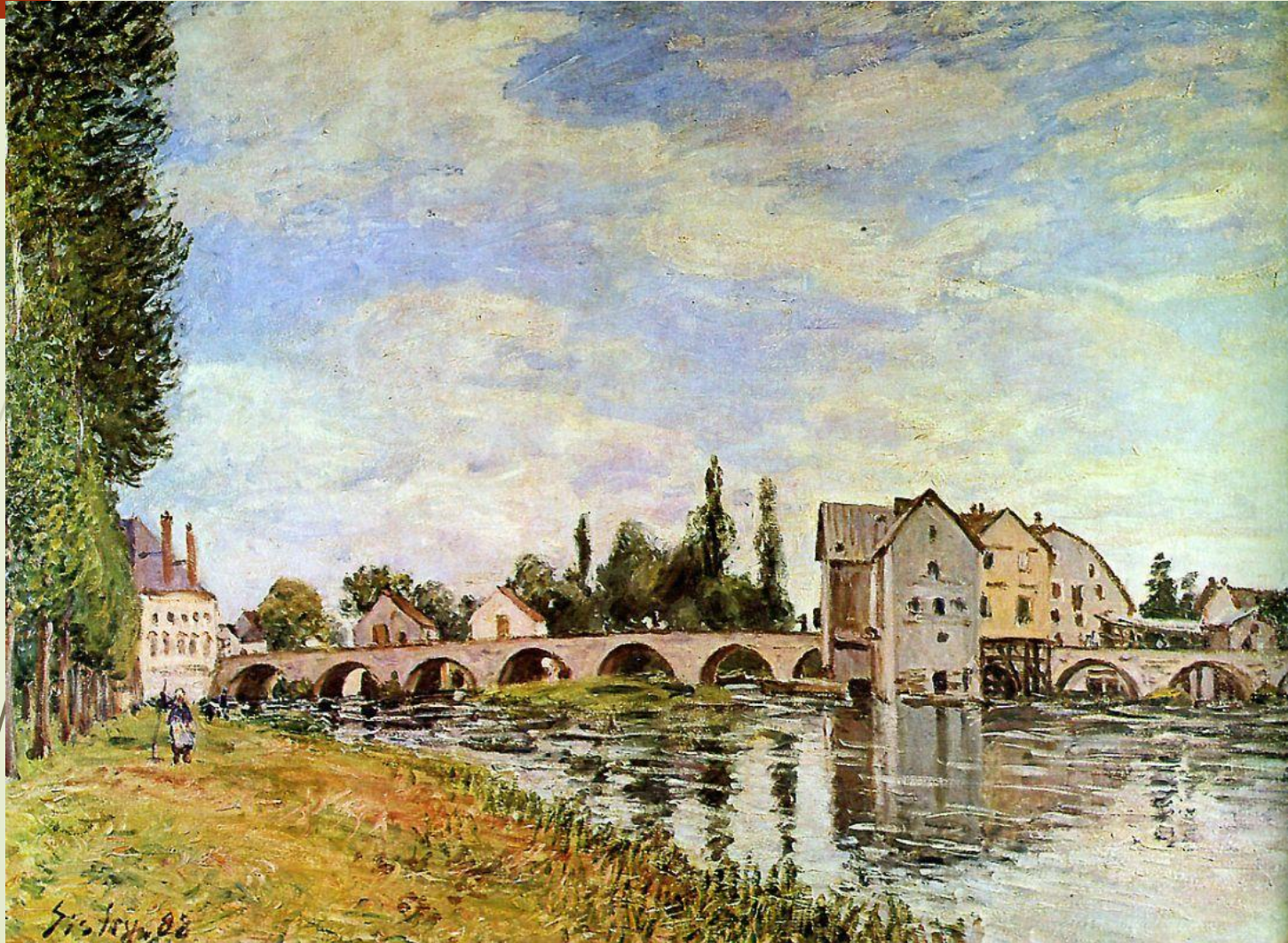
□ Альфред Сіслей (1839-1899) надавав перевагу ліричним замальовкам паризьких околиць із затишними будиночками, мостами через річку.

Альфред Сіслей. Міст у Вільнев-ла-Гаренн

□ Тема балету приваблювала Едгара Дега (1834-1917), який зображував танцівниць у граційних позах під час репетицій чи виступів на сцені. Також він нерідко малював скачки, стрімкий рух коней із жокеями.

Едгар Дега. Танцівниці у блакитному

Зірка балету

□ Художники-імпресіоністи нерідко обирали ідентичні сюжети, адже для них здебільшого важливо було не ЩО, а ЯК це зображувати.

□ Наприклад, популярною була тема літнього відпочинку на човнах. Художники передавали переливи і рух води, відблиски сонячного проміння в палітрі безкінечних кольорових відтінків.

Огюст Ренуар

«Жаб'ятник» (1868)

«Сніданок у солом'яних брилях»

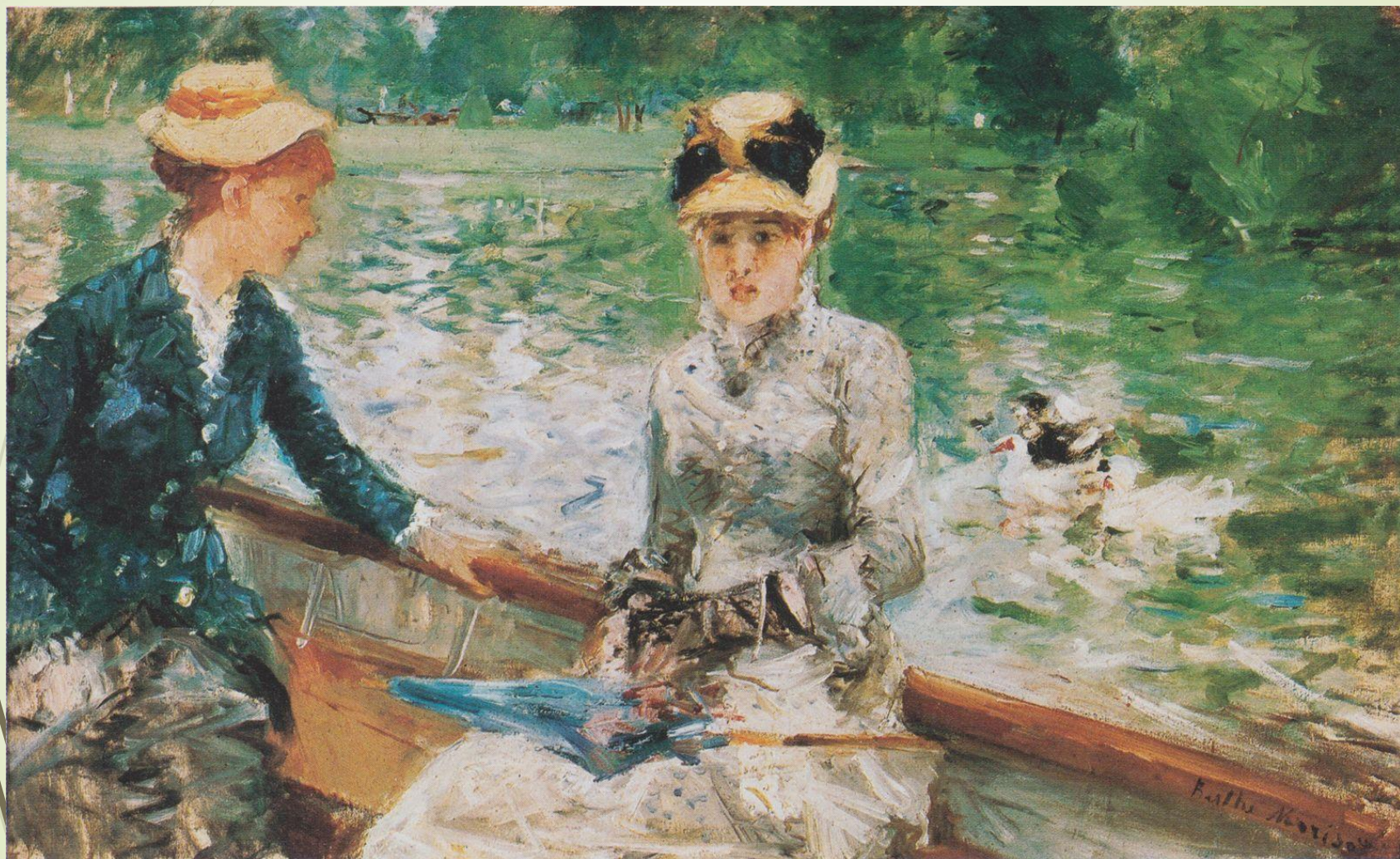
«Діти на узбережжі в Гернсі»

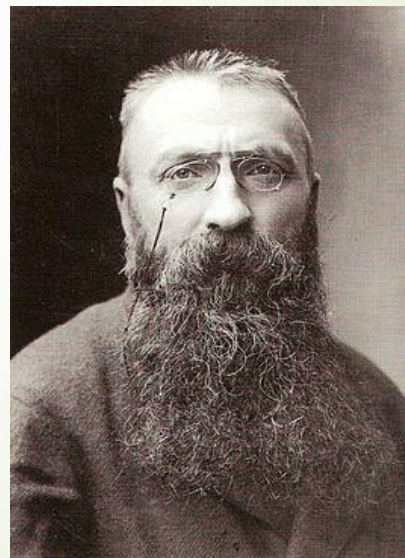
Мері Кессетт. Літо (фрагмент)

Берта Морізо. Літній день

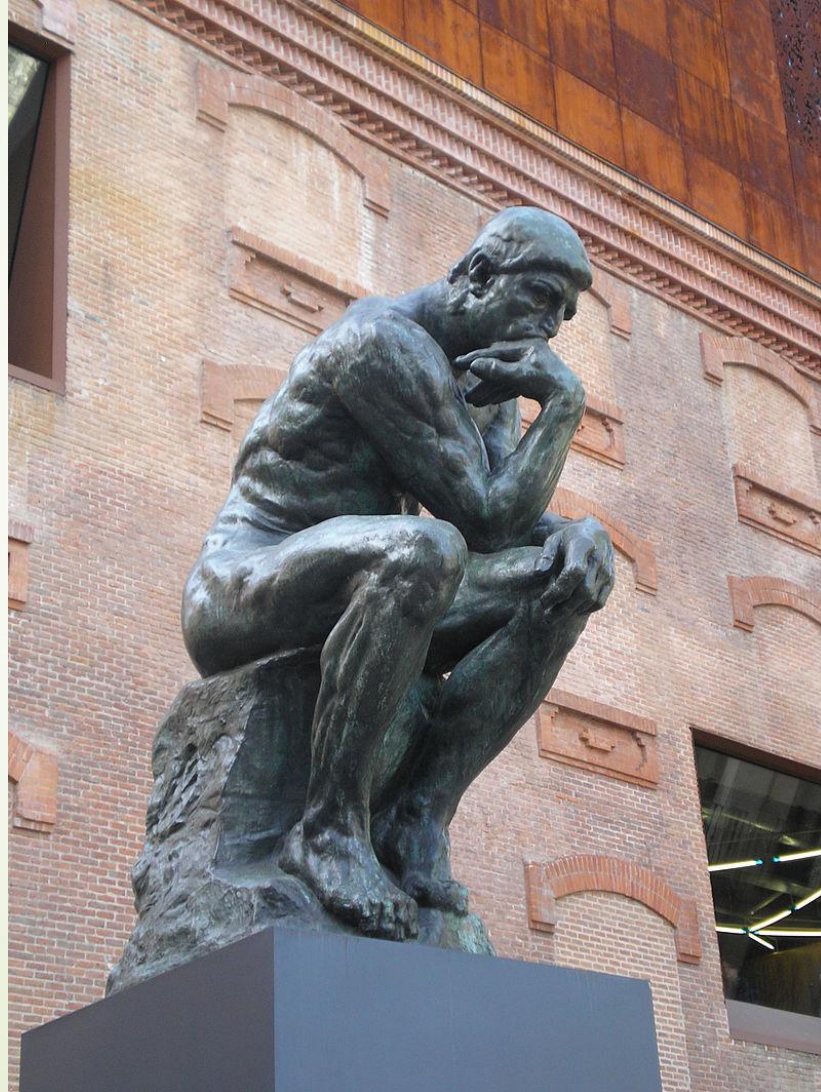
Деякі принципи імпресіонізму — передача миттєвого руху, плинність форми — позначилися й на скульптурі. Засновником напрямку вважається французький скульптор Огюст Роден (1840-1917).

□ Знаменитий «Мислитель», як і популярна мармурова скульптура «Поцілунок», — це композиції до семиметрової «Брами пекла» (більше 180 фігур). «Мислитель» надихнув Ференца Ліста на створення однойменного музичного твору.

Огюст Роден. Мыслитель

Огюст Роден. Поцілунок

Громадяни Кале

-
- Українські митці не пройшли повз імпресіонізм, використовували його живописні техніки та прийоми для оновлення художньої мови. Імпресіоністичні риси помітні у творчості Миколи Бурачека (1871-1942) та ін., хоча більшість представників українського малярства не дотримувалися цього стилю послідовно.

Микола Бурачек

Микола Бурачек (1871-1942)

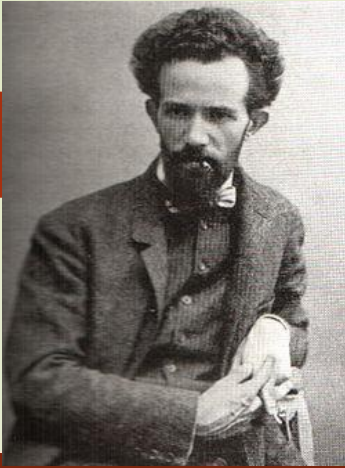
Один із засновників і викладачів 1917 Один із засновників і викладачів (1917—1921) Один із засновників і викладачів (1917—1921) Української академії мистецтв Один із засновників і викладачів (1917—1921) Української академії мистецтв. У 1918 Один із засновників і викладачів (1917—1921) Української академії мистецтв. У 1918—1921 роках — викладач Київського інституту театрального мистецтва від 1925 від 1925 року — директор Харківського художнього технікуму, від 1927, від 1925 року — директор Харківського художнього технікуму, від 1927 року — професор Харківського художнього інституту.

Микола Бурачек. Березень

Ре́ве та сто́гне Дні́пр широ́кий

Олександр Мурашко (1875-1939)

Один з найвиразніших “європейців” українського малярства тої епохи, він мав ґрунтовну мистецьку ерудицію, якою палко бажав поділитися з молоддю, Знайдена ним лінія внутрішньої динаміки персонажів, яка закладена в кольоровій насиченості полотен, продовжена ним у картині “Продавщиці квітів”, (1917): тут внутрішній лад образів злився воєдино з гармонією живописною, масивами площин узагальненого кольору.

Та, як найяскравіший митець своєї епохи, він відкриває її експресивним за живописом “Автопортретом”, (1917-1918). Написаний темпераментно, рухливим динамічним пензлем, він створює образ людини, що уважно вдивляється в навколишнє життя: художник живе в надзвичайно складний час, коли митець з усією відповідальністю має ствердити своє мистецьке кредо.

Олександр Мурашко

Дівчина в червонім капелюшку

Похорон кошового

□ Імпресіонізм зробив своєрідну художню революцію в живописі. У його надрах зародилися постімпресіонізм і неоімпресіонізм.

□ Постімпресіонізм охоплює період з останньої виставки імпресіоністів 1886 р. до 1910-х років. До французьких майстрів-постімпресіоністів належать: Поль Сезанн, Поль Гоген, Вінсент Ван Гог, Анрі де Тулуз-Лотрек.

□ Поль Сезанн (1839-1906) не вважав живопис мистецтвом, він називав його одним із засобів пізнання, що дає шанс відчутти й зрозуміти основи світобудови. Натюрморти художника зазвичай складаються з простого посуду і плодів. Доповнення драпіровками надає рухливості композиціям, завжди збалансованим і динамічним.

Поль Сезанн. Стіл, серветка, фрукти

Вінсент Ван Гог

- ◆ Візитною карткою Вінсента Ван Гога (1853-1890) вважають натюрморт «Соняшники». Одним із творчих досягнень живописця стало опанування секретами колірного контрасту. Численні варіанти соняшників, які він малював 11 разів, змінюючи їхню кількість, розташування та кольори тла, свідчать про пошуки митцем досконалості.

- ◆ На картині з домінуванням у палітрі насичених відтінків жовтої фарби цей колір набуває особливого сяйва, а квіти наче живі. Улюблений художником жовтий колір був втіленням радості й сонячної енергії.

Соняшники

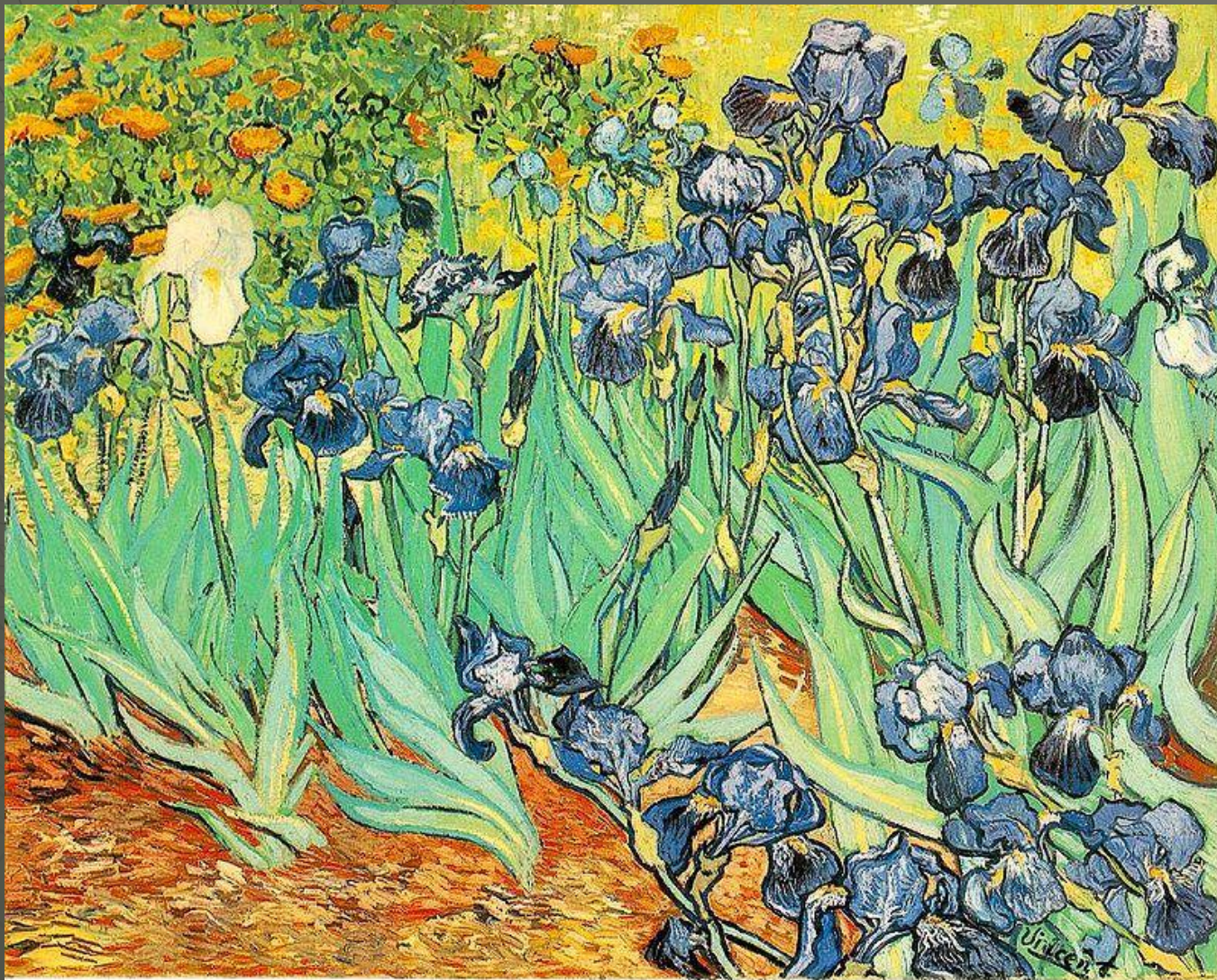
«Спальня кімната в Арлі»

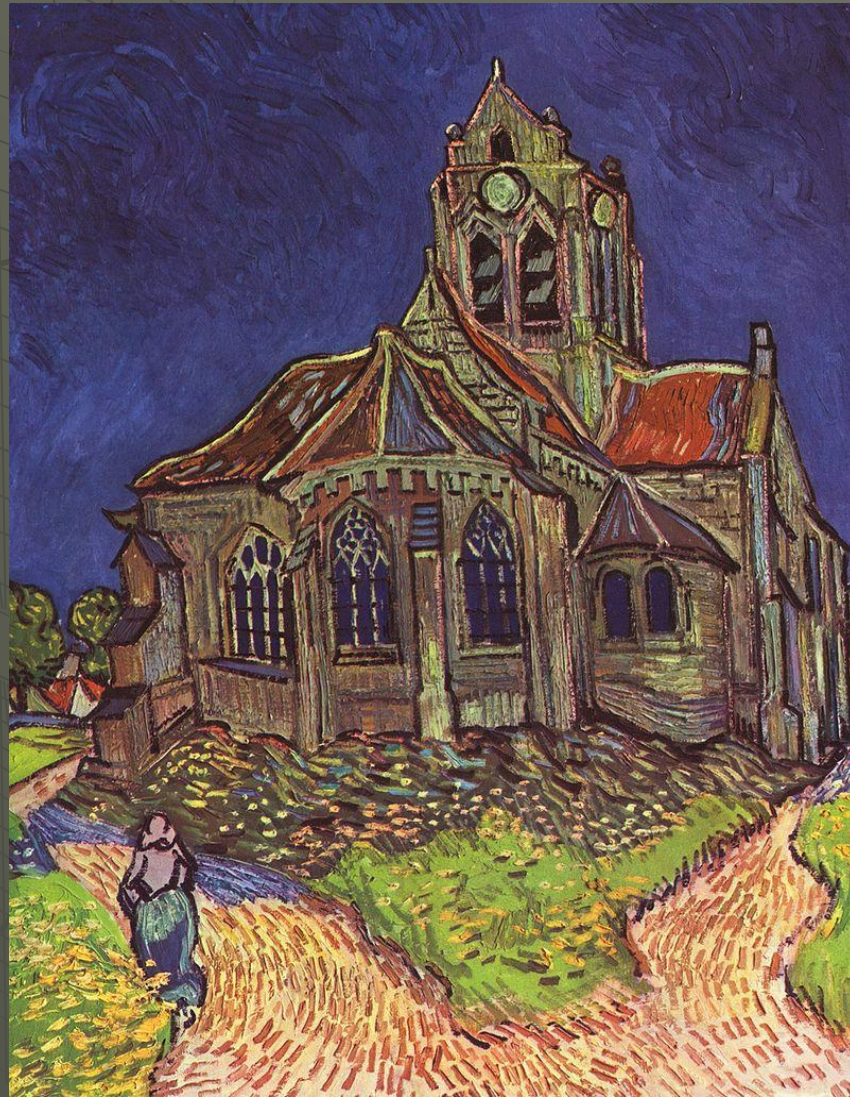
«Міст де л'Англау» (1888)

«Ирисы» (1889)

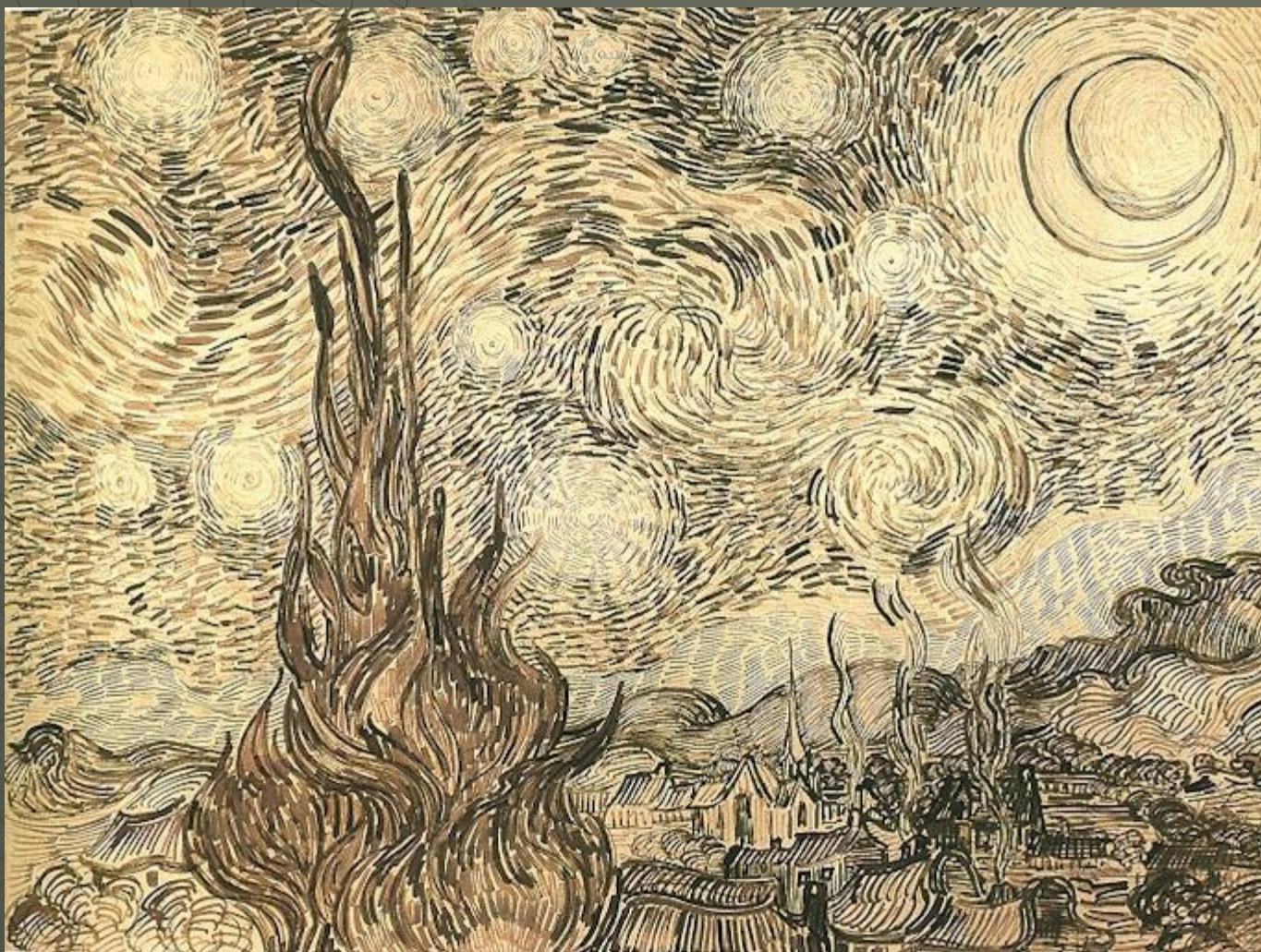
«Церква в Овері»

Зоряна ніч

«Зоряна ніч»

Поль Гоген

- ◆ Живопису невтомного мандрівника Поля Гогена (1848-1903) притаманні символічність образів, підкреслена декоративність, використання спрощених форм і яскравих кольорів, що ніби «звучать». Відчуваючи з дитинства, яке минуло в Перу, потяг до екзотичних місць, Гоген багато подорожував. Потім взагалі поїхав на Таїті, подалі від цивілізації, щоб «злитися з природою» і малювати «первісне» життя

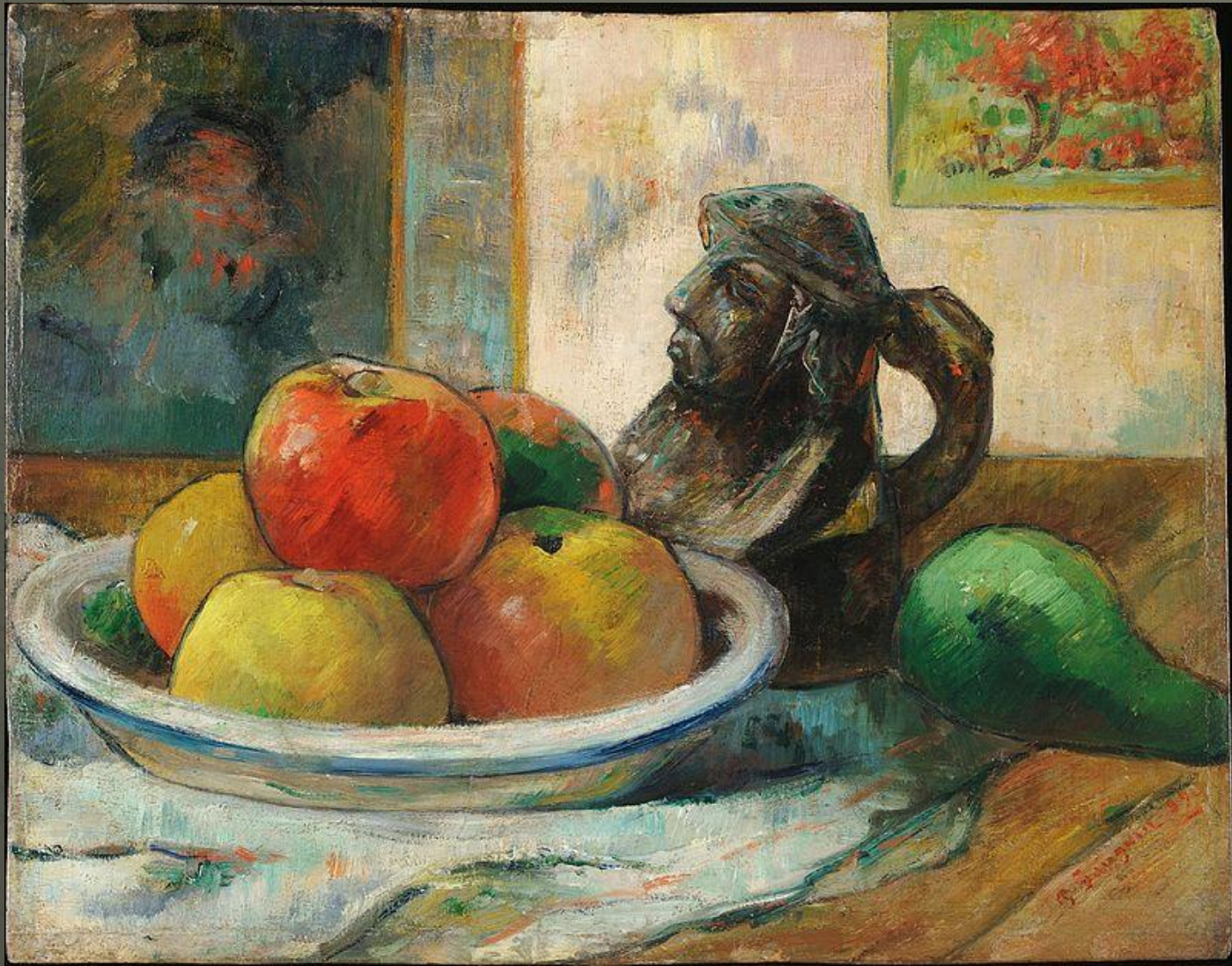
«Вожирар. Овочеві лани»

«Сіножаты в Бретані», 1888

«Натюрморт з яблуками, грушею та фігурним кухликом», 1889

- ◆ Основна тема творчості Анрі де Тулуз-Лотрека (1864-1901) — розваги й побут паризької богеми. Ці сценки він відтворював майстерно, іронічно, гротескно. Митець одним із перших почав малювати афіші співачок і танцівниць кабаре. Вони вражають динамізмом і виразністю.

Анрі де Тулуз-Лотрек

At the Moulin Rouge: Two Women Waltzing (1892)

Портрет Габриель (1891)

- ◆ Таким чином, конструктивістське бачення світу Сезанна, символізм і декоративність Гогена, пронизлива виразність кольору Ван Гога, графічна стихія майстра плаката Тулуз-Лотрека — стали сполучною ланкою між мистецтвом ХІХ і ХХ ст., поштовхом для розвитку низки інших художніх стилів і течій.

- ◆ У музичному мистецтві основоположником імпресіонізму став французький композитор Клод Дебюссі (1862-1918). У молоді роки він зблизився з гуртом літераторів і художників, який очолював поет-символіст С. Малларме. Їхні ідеї знайшли відгук у музиці К. Дебюссі.

Клод Дебюссі

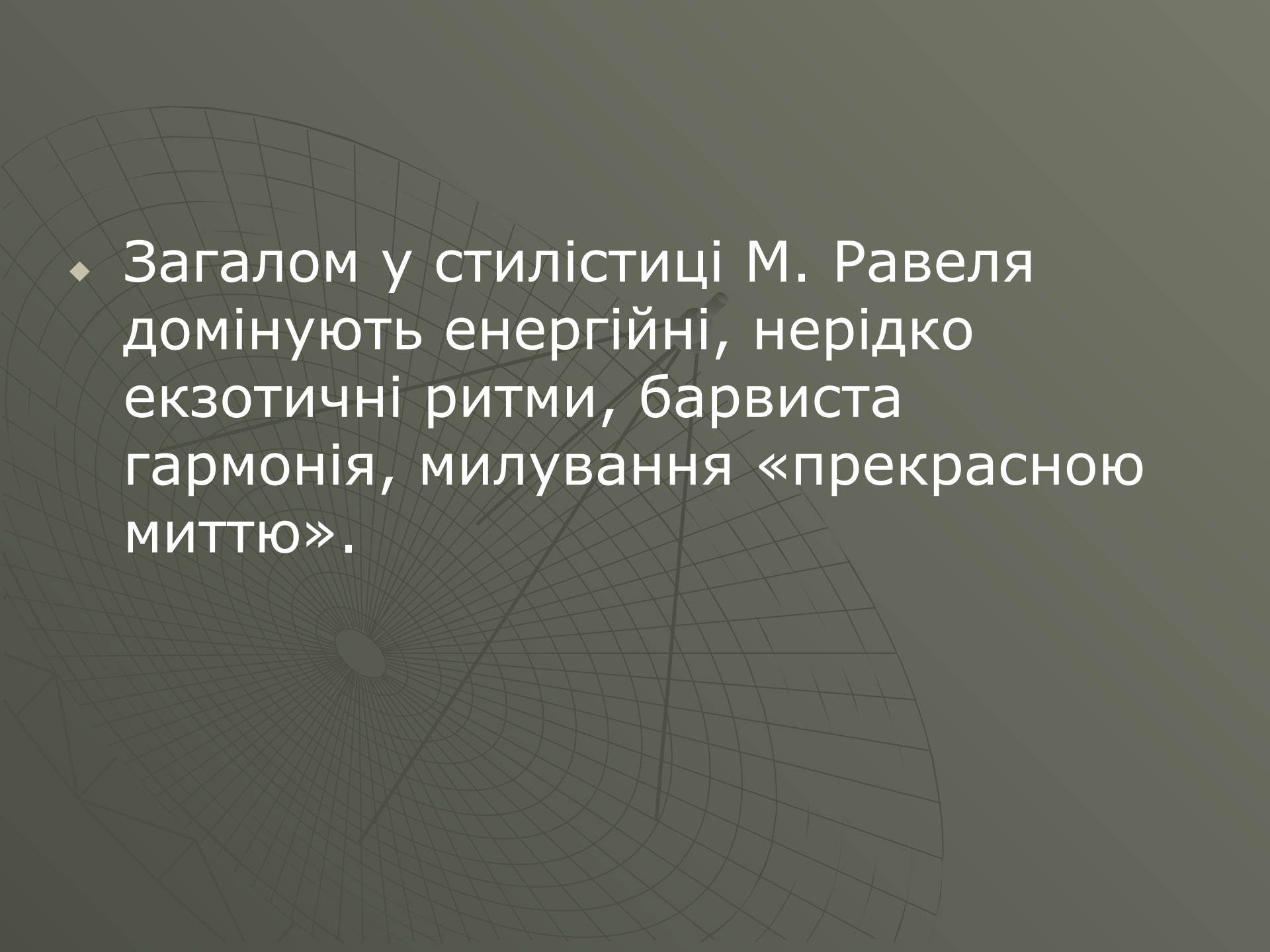

- ◆ У Дебюссі деякі назви творів перегукуються з тематикою художників: «Естампи» для фортепіано, симфонічні ескізи «Море», ноктюрн «Хмари» для оркестру. У циклі фортепіанних прелюдій композитор звертався до жанрів музичного портрета («Менестрелі», «Дівчина з волоссям кольору льону»), пейзажу («Вітрила», «Тумани», «Сліди на снігу»).

- ◆ До імпресіонізму належить також перший період творчості Моріса Равеля (1875-1937), учня Г. Форе. Композитор продовжив і розвинув пошуки свого молодшого сучасника К. Дебюссі в царині імпресіоністичного звукопису. Він створював романси на вірші поетів-символістів;

Моріс Равель

-
- ◆ Загалом у стилістиці М. Равеля домінують енергійні, нерідко екзотичні ритми, барвиста гармонія, милування «прекрасною МИТТЮ».

Для прослуховування

- ◆ К.Дебюссі. Прелюдія «Післяполудневий відпочинок фавна». М. Равель. «Гра води» для фортепіано.

- ◆ Таким чином, імпресіонізм став рубіжним явищем в історії мистецтва. Він завершував традиції реалізму і дав старт напрямам і течіям модернізму з постійним оновленням художньої мови й техніки.

Домашнє завдання

- ◆ 1. Назвіть основні стильові риси імпресіонізму і постімпресіонізму. Чим вони відрізняються від стилів-попередників?
- ◆ 2. Схарактеризуйте творчість митця, який найбільше вас зацікавив. Поясніть, чим саме він привернув увагу, і розкажіть про зміст і техніку його творів.
- ◆ 3. Доберіть ілюстрації до музики композиторів-імпресіоністів. Створіть тематичні мистецькі колекції «Портрети», «Гімн природі» тощо.